

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

тема:

**ДЕКОРАТИВНА КОМПОЗИЦІЯ «ТРИПІЛЬСЬКІ МОТИВИ» У ЗМІШАНІЙ
ТЕКСТИЛЬНІЙ ТЕХНІЦІ**

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність 023 «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

Спеціалізація «Художній текстиль»

Освітня програма «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво»

КВРДМ.022069.22.04.ПЗ

Виконав студент 3 курсу групи ДМ-3с-
22-1

Лариса КРИВОРУКА

Керівник: доцент кафедри
технологічної та професійної освіти і
декоративного мистецтва, канд. пед.
наук

Вікторія ХРЕНОВА

Нормоконтролер

Оксана ПЯСТУК

До захисту допускаю:

В. о. завідувача кафедри технологічної та
професійної освіти і декоративного
мистецтва

Олена САМБОРСЬКА

« 11 » червня 2025 р.

Хмельницький 2025

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет гуманітарно-педагогічний
 Кафедра технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва
 Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
 Галузь знань 02 Культура і мистецтво
 Спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація
 Освітня програма Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво
 Спеціалізація Художній текстиль

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. завідувача кафедри ТПО:ОМ
[Підпис] Олена САМБОРСЬКА
04 лютого 2025 р.

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ

- Криворука Маріана Валентинівна
 Прізвище, ім'я, по-батькові студента
1. Тема роботи Декоративна композиція "Трипільські мотиви" у змінній текстильній техніці
 Керівник роботи Урнова Вікторія Валеріївна, д-р канд. соц. наук
 Прізвище, ім'я, по-батькові, науковий ступінь, вчене звання
- Затверджено наказом ректора університету від 7 лютого 2025 р. № 23
2. Строк подання студентом роботи на кафедру 17.06-18.06.2025р.
3. Вихідні дані до роботи Трипільська культура змінна текстильна техніка /металічна шпалера і текстильна аплікація.
4. Зміст пояснювальної записки Вступ і. Традиції та новаторство в дек. м-ві худ. текстилю. 1.1. Історія розвитку текст. технік. 1.2. Худ.-техн. особл. виконання творч. у змінній текст. техніці. 2. Худ.-композ. та текстолог.-матеріальні особл. виконання дек. композиції "Трипільські мотиви" у змінній текст. техніці. 2.1. Зміст та худ.-обр. об'єкту творч. в дек. композиції "Трипільські мотиви". 2.2. Худ. мист., інструм. та технологічне забезпечення дек. композиції "Трипільські мотиви" у змінній текст. техніці. 3. Техн. осм. виконання дек. композиції "Трипільські мотиви" у змінній текст. техніці. 4. Класифікація, аспекти оцінки дек. "Трипільські мотиви" у змінній текст. техніці. 5. Конструктивні рішення композиції. Роздатки
5. Творча робота "Трипільські мотиви"
 Назва художнього твору (виробу)

6. Консультанти розділів кваліфікаційної роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
Антиплагіат	Гервасіченко І.І.		
Нормоконтроль	Гладчук О.В.		

7. Дата видачі завдання 04.04.2025р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва розділу кваліфікаційної роботи	Строк виконання	Примітка
1	Вступ	28.04-02.05	виконано
2	1 розділ	05.05-16.05	виконано
3	2 розділ	19.05-26.05	виконано
4	Висновки, перелік посилань	27.05-28.05	виконано
5	Попередній захист	29.05-30.05	виконано
6	Перевірка на плагіат	02.06-04.06	виконано
7	Нормоконтроль	05.06-10.06	виконано
8	Рецензування	13.06-16.06	виконано
9	Захист	19.06-20.06	виконано

Студент

Підпис

Марина Кривобука

Ім'я, прізвище

Керівник

Підпис

Вікторія Хренко

Ім'я, прізвище

АНОТАЦІЯ

Тема кваліфікаційної роботи: Декоративна композиція «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці

Автор: Лариса КРИВОРУКА

Керівник: к.пед.н., доцент Вікторія ХРЕНОВА

Обсяг пояснювальної записки: 62 с.; обсяг додатків: 3 с.

Ключові слова: композиція; Трипільські мотиви; змішана текстильна техніка; нетканий гобелен; текстильна аплікація.

Кваліфікаційна робота виконувалася з урахуванням особливостей обраної техніки та використовуваних матеріалів. Текстова частина кваліфікаційної роботи складається зі вступу, двох розділів, висновків, переліку джерел посилання та додатків.

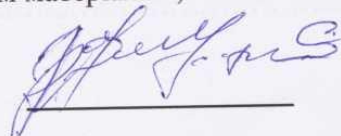
У першому розділі досліджено історію розвитку художнього текстилю, охарактеризовано художньо-технологічні особливості виконання творів у текстильних техніках, зокрема змішаних.

У другому розділі обґрунтовано ідею та художньо-образний зміст теми декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці; підібрано та охарактеризовано матеріали та інструменти, виконано калькуляцію витрат; обґрунтовано технологічну послідовність виконання; охарактеризовано композиційні особливості, дано їй естетичну оцінку та виготовлено постер.

Зроблено висновки щодо художньо-композиційних та технологічно-матеріалознавчих особливостей створення декоративних композицій у змішаній текстильній техніці, підведено підсумки щодо поставленої на початку роботи мети та результативності завдань.

Представлено перелік джерел посилання. Текстова частина підсилюється ілюстративним матеріалом, який винесено в додатки.

11.06.2025р.

Лариса КРИВОРУКА

ЗМІСТ

	С.
Вступ.....	6
1 Традиції та новаторство в декоративному мистецтві художнього текстилю.....	9
1.1 Історія розвитку текстильних технік.....	9
1.2 Художньо-технологічні особливості виконання творів у змішаній текстильній техніці.....	18
2 Художньо-композиційні та технолого-матеріалознавчі особливості виконання декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці.....	25
2.1 Ідея та художньо-образне обґрунтування теми декоративної композиції «Трипільські мотиви».....	25
2.2 Характеристика матеріалів, інструментів та калькуляція витрат щодо виконаної декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці.....	38
2.3 Технологічна послідовність виготовлення декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці.....	42
2.4 Композиційна характеристика та естетична оцінка декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці.....	47
Висновки.....	52
Перелік джерел посилання.....	55
Додаток А Ескіз декоративної композиції «Трипільські мотиви».....	59
Додаток Б Світлина готової декоративної композиції.....	60
Додаток В Постер.....	61

ВСТУП

Протягом багатьох століть, Україна бореться за своє право на існування, незалежність та автентичність. Роль декоративного мистецтва, підсилюється, адже тісно сплетене з історією, традиціями українців. У художній діяльності людина передає свої емоції, психологічний стан, це підсилюється етнічною приналежністю до українського народу. У людини на генетичному рівні закладено створювати прекрасне у повсякденному житті. Декоративно-прикладне мистецтво характеризує певну художню специфіку культури, тому воно є засобом естетичного та духовного виховання особистості, формування національної свідомості.

Декоративно-прикладне мистецтво притаманне культурам різних народів світу. Завдяки ньому передається історія народу, воно завжди з людиною і оточує її у святкові та повсякденні дні. Декоративно-прикладне мистецтво є основою в розвитку як однієї особистості, так і цілого народу. У ньому відбиток минувшини, традиційного і новаторського, адже народне мистецтво не стоїть на місці, воно розвивається. На основі традиційних створюють нові, цікаві техніки, які у своїй композиції містять певні традиційні мотиви або імітацію фактур традиційних.

Текстильне мистецтво є найдавнішим. Його розвиток на теренах тієї чи іншої країни наочно ілюструє тісний зв'язок з історичним минулим певного народу, його мистецтвом, традиціями. Вироби декоративно-прикладного мистецтва виготовлені та декоровані у різноманітних текстильних техніках дивують своєю самобутністю. На території України серед мотивів творів та виробів декоративно-прикладного мистецтва виконаних та декорованих у текстильних техніках набули поширеності Трипільські, адже ця культура залишила глибокий слід у кераміці, яку археологи і досі знаходять під час археологічних розкопок. Є й митці, які експериментують з фактурами, створюючи композиції наповнені не лише глибокою символікою, а й новим поглядом на традиційні текстильні техніки.

Зокрема, нашу увагу привернуло використання змішаних текстильних технік у сучасних творах декоративно-прикладного мистецтві. Такі композиції найчастіше зустрічаються у вигляді картин та панно. Вони є унікальними, естетично привабливими, з цікавими абстрактними геометричними або ж сюжетними компонованнями композиції, що гармонійно вписується у сучасний інтер'єр. Проте, як показує аналіз композиційних рішень творів у змішаній текстильній техніці, їх автори практично не використовують трипільські мотиви для символічного наповнення сюжету.

Отже, актуальною є тема кваліфікаційної роботи: Декоративна композиція «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці.

Об'єктом кваліфікаційної роботи є текстильні техніки як вид декоративно-прикладного мистецтва.

Предметом кваліфікаційної роботи є художньо-композиційні та технологічно-матеріалознавчі особливості виготовлення декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці.

Мета кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні художньо-композиційних та технологічно-матеріалознавчих особливостей декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці, виготовленні її відповідно до схарактеризованої технологічної послідовності та презентуванні на постері.

Відповідно мети кваліфікаційної роботи було визначено наступні завдання:

- дослідити історію розвитку текстильних технік;
- схарактеризувати художньо-технологічні особливості виконання творів у змішаній текстильній техніці;
- обґрунтувати ідею та художньо-образний зміст теми декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці;
- підібрати та охарактеризувати матеріали та інструменти, виконати калькуляцію витрат на виготовлення декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці;

– обґрунтувати технологічну послідовність виконання декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці та виготовити її;

– охарактеризувати композиційні особливості виконаної декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці, дати їй естетичну оцінку та виготовити постер.

Основні положення й результати кваліфікаційної роботи узагальнено та висвітлено в доповідях на конференціях: Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми (м. Вінниця, 2024 р.); Наукова студентська конференція секції кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва (м. Хмельницький, 2025 р.).

Результати кваліфікаційної роботи представлено в опублікованих працях: «Трипільська культура: символіка та вплив на сучасне українське мистецтво» [1], яка увійшла до збірника наукових праць «Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми» ВДПУ ім. М. Коцюбинського (у співавторстві з керівником, к.пед.н., доцентом Хреновою В.В.); «Змішані текстильні техніки у декоративно-прикладному мистецтві» [2], яка увійшла до збірника наукових праць «Матеріали наукової студентської конференції секції кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва» Хмельницького національного університету.

Декоративну композицію «Трипільські мотиви» представлено на V Міжнародному двотуровому фестивалі-конкурсі мистецтв «Феномен from Ukraine» (м. Харків, 2025 р.) у номінації «Декоративно-прикладне мистецтво», за результатами якого було отримано I місце.

1 ТРАДИЦІЇ ТА НОВАТОРСТВО В ДЕКОРАТИВНОМУ МИСТЕЦТВІ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТИЛЮ

1.1 Історія розвитку текстильних технік

Художній текстиль – це вид декоративно-прикладного мистецтва, в якому для виготовлення чи декорування виробів використовуються текстильні матеріали (такі як тканини, нитки, шнури, стрічки тощо) як основний засіб виразності. З естетичної точки зору декоративні техніки художнього текстилю набувають особливого значення у створенні предметного середовища. Твори та вироби виконані у цих техніках виконують не лише декоративну та естетичну функції, а й арт-терапевтичну, завдяки своєму наповненню [3].

Декоративному мистецтву притаманна унікальна мова, яка закодована у будь-якому елементі, – стилізовані абстрактні форми і символіка. Декорування інтер'єрів картинами з текстилю давало змогу внести у приміщення відчуття затишку. У текстильному мистецтві використовують багато матеріалів, які за своїми особливостями впливають на виготовлення художнього твору. Обрана техніка визначає характер композиції. Як правило при створенні композиції враховується також призначення твору. Головна якість текстильного виробу – мобільність. Такі вироби легко переміщувати [4].

Текстильні техніки були одними із найдавніших і посідали важливе місце у житті людини. З текстилю виготовляли одяг, предмети для домашнього побуту, прикраси тощо. Тканина непомітно здійснювала вплив на формування смаків, та особливостей для певного народу. У часи панування Трипільської культури текстильні техніки також були доволі поширені.

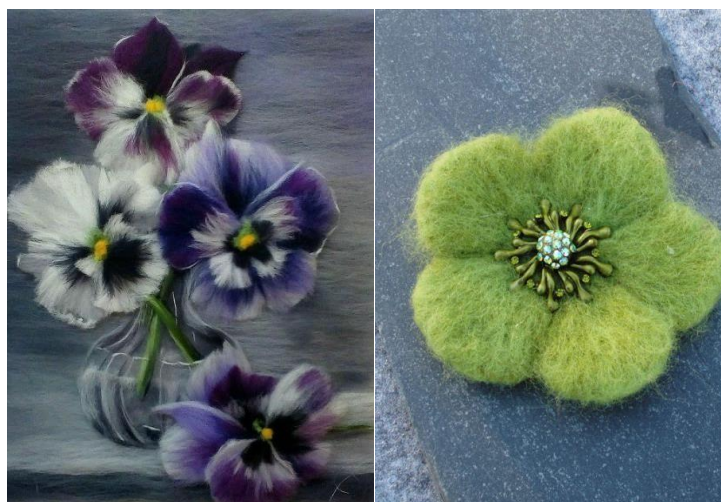
Трипільці в'язали, плели, ткали. Останні дві техніки широко використовувалися у побуті, наприклад, плели сітки для риболовлі.

Завдяки тому, що шматочки тканини було знайдено під час розкопок на дні глечиків та іншому керамічному начинні, було зроблено висновки про те, що трипільці вміли ткати. Вдосконалюючи технологію ткання виготовляли й одяг. Використовували також барвники й фарби, тому мали можливість прикрашати у такий спосіб тканини. На жіночих фігурах були знайдені шматки пофарбованих тканин. Нитки із рослинних волокон, вовни вказують на майстерність жінок у той час. Адже вони стригли кіз та іншу худобу і виготовляли з шерсті тварин нитки [5]. Як було сказано раніше, усі види текстильних технік мають свої особливості і вирізняються технологіями та використовуваними матеріалами, наприклад. Вишивка – це сюжетне або орнаментальне зображення на тканині або іншому матеріалі, виконане вручну або машинними швами. Особливістю вишивки є різноманітність технік та їх поєднання. Нею прикрашають одяг, рушники, наволочки тощо. Існує багато технік вишивання, з яких кожна має свої переваги та особливості. Перші згадки на теренах України про неї датуються часами Трипільської культури. Найбільшого поширення вона набула з XVI століття. У той час майстрині знаходили нові техніки вишивання, які використовують і сьогодні. Різні регіони України мають притаманні їм вид та спосіб виконання того чи іншого шва. Найдавніший та універсальний спосіб вишивки – мережка, він поширений майже по всій території України. Разом із тим часто зустрічаються такі техніки, як «низь», «качалочки», «косий хрестик» тощо (див. рисунок 1.1.1) [6].

Рисунок 1.1.1 – Вишивка. Подільська низь

Валяння з вовни (фелтинг), техніка яка в своїй основі має два основні види: сухе та мокре валяння, а також і різноманітні похідні від них (вовняна акварель, аплікація, нунофелтинг тощо). Матеріал для використання може бути різним, наприклад на основу можуть брати грубу вовну для валяння, а деталі та декор з м'якшого – гребінної стічки. На відмінну від сухого валяння, мокре є більш трудомістким. Особливістю цього виду валяння є використання мильної води, плівки та допоміжних інструментів (качалки тощо). У цій техніці часто роблять шафри, іграшки, рукавиці, аксесуари тощо. Для сухового валяння потрібна спеціальна голка для фелтингу. За допомогою неї створюються потрібні обриси (див. рисунок 1.1.2) [7].

а

б

а – зразок виробу декорованого у техніці сухого фелтингу; б – зразок квітки у техніці мокрому фелтингу

Рисунок 1.1.2 – Вироби декоровані та виготовлені у техніці валяння з вовни (фелтинг)

В'язання. староанглійською «spytan» перекладається як «зв'язувати вузлом» – це процес виготовлення виробів, маніпулюванням пряжі ниток, з використанням спиць, гачків або просто руками. Виникло воно в XI столітті, а популярності набуло в XVII–XVIII ст. Для виготовлення в'язаних виробів

може бути використано будь-яку пряжу: вовняну, напіввовняну, акрилову тощо. Існують також методи в'язки, завдяки яким створюється цікаві текстури у виробках (мереживо, резинка і коса). В'яжуть впереважно одяг (див. рисунок 1.1.3) [8].

Рисунок 1.1.3 – В'язаний виріб

Художній розпис тканини дозволяє створити цікавий дизайн одягу, предметів інтер'єру тощо використовуючи текстильні фарби, білизну (див. рисунок 1.1.4). Він поділяється на:

– трафаретний розпис тканини – це декорування текстильного виробу через клейовий трафарет, що клеїться до самої тканини (основи) або звичайний. За допомогою паралонової губки, спонжу або валику, фарбою (переважно текстильною) заповнюється трафарет від країв до центру. Також можуть наносити фарбу спеціальним аерозольним балончиком [9];

– холодний батик – на тканинину спочатку наноситься контур так, щоб елементи малюнку були замкнуті. Пізніше заповнюється весь малюнок в обраних відтінках. Підсушується природним чином або феном, закріплюється праскою і прополоскується холодною водою, щоб видалити контур [10];

– вузликівий батик – це розпис, що немає обмежень у контурах, лініях, формах. Особливістю цього виду батика є непередбачуваність в утворенні кольорових заломів плям і ліній. Є декілька способів нанчнення фарби: виготовлення узору та занурення у спеціальний розчин; «шіборі», в якому тканина складена спіраллю, а тканина просочується барвником [11];

– розпис у поєднанні з декупажем на тканині. У цій техніці на попередньо намочену клеєм тканину кладуть фрагменти серветки, фіксують композицію через вощений папір. Інші елементи зображення допрацьовують фарбами по тканині у техніці вільного розпису. Іноді поверхню покривають акриовим лаком або клеєм ПВА. Зачасту таким чином оформлюють шопери, мішечки для подарунків тощо;

– вільний розпис. У даній техніці за допомогою копіювального паперу переносять обраний екіз на тканину. Після того, як нанесено усі лінії, текстильними фарбами або білизною заповнюються усі елементи малюнку [12];

– вибійка – розпис у якому візерунок наноситься на тканину за допомогою різьблених форм. Цю техніку часто називають народною графікою по тканині (див. рисунок 1.1.4) [13];

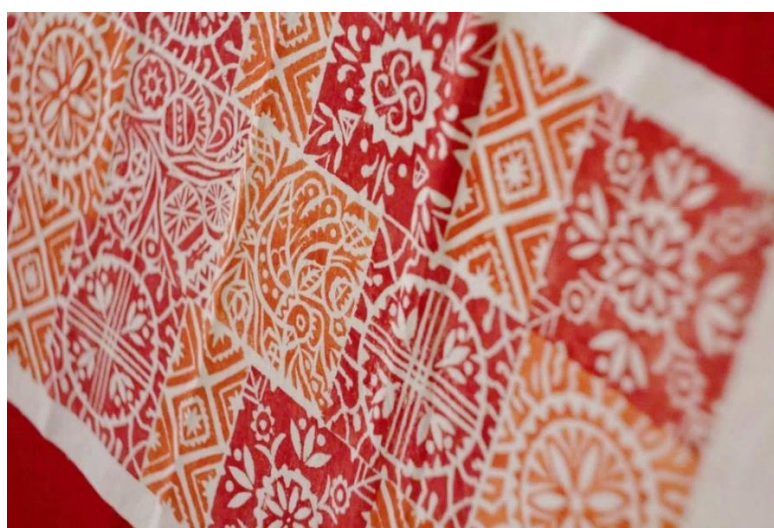

Рисунок 1.1.4 – Художнє декорування тканини. Вибійка Володимира Маркіяна

Макраме – це техніка вузликового плетіння, що передбачає створення декоративних виробів, як-от мереживо, різноманітні вироби для дому та одягу, шляхом зав'язування вузлів. У різний час це плетіння мало іншу назву: квадратне, вузликове мереживе, барома з вузликів. Ще у Стародавній Греції за допомогою цих вузлів лікували переломи. Пізніше їх почали плести як прикрасу (браслети, головні убори, сережки, пояси, сумки). Сьогодні цю техніку широко використовують і у декоруванні приміщень (див. рисунок 1.1.5) [14].

Рисунок 1.1.5 – Панно. Макраме

Ткацтво лежить в основі створення тканин шляхом переплетення ниток основи та піткання. Здавна відомі гобелени – картини, що були виткані і прикрашали стіни палаців та шляхетських садиб. Цей декор був дуже цінним і завдяки цьому доступним лише вищим прошаркам суспільства. Гобелени, чи як їх ще називали, безворсові килими (шпалери) ткали вручну з ниток натурального походження: шовкових, вовняних, бавовняних, до яких могли доплітати золоті або срібні нитки. Найчастіше їх додавали до саме до шовкових ниток. На цих гобеленах зображали визначні події або колоритні

побутові сцени, пейзажі, натюрморти, відомих особистостей, рідше – орнаменти, як прийшли зі Сходу.

Слово «гобелен» до широкого вжитку ввійшло тільки в XVII сторіччі, в Парижі. Паризька королівська мануфактура займалася виготовленням тканих настінних полотен – як тоді ще їх називали шпалерами [15].

Також у Стародавньому Єгипті з гобеленового полотна шили одяг, шарфи, рукавиці та інші аксесуари, які оберігали людину від холоду. Проте дозволити собі їх могли тільки заможні громадяни, як мінімум шляхта. Часто власників хоронили з ними. Вони брали їх із собою навіть у інший світ, що підкреслює їх цінність для людей.

У XVII столітті в Центральній Європі з'явилися килими – шпалери з витканим на них зображенням. Виконували малюнок, використовуючи спосіб переплетення ниток хрест-навхрест. Засновниками були брати Гобелени, звідки і пішла назва «гобелен». Ткацькі верстати, що з'явилися при розквіті мануфактур, механізували важку роботу, яку раніше виконували люди вручну. Гобелен, який виготовляли вручну – це мистецтво, що вимагає майстерності художника, помноженого на час і терпіння. Фарби замінили на різнокольорові нитки, переплетені в хрестик (рисунок 1.2.1) [16].

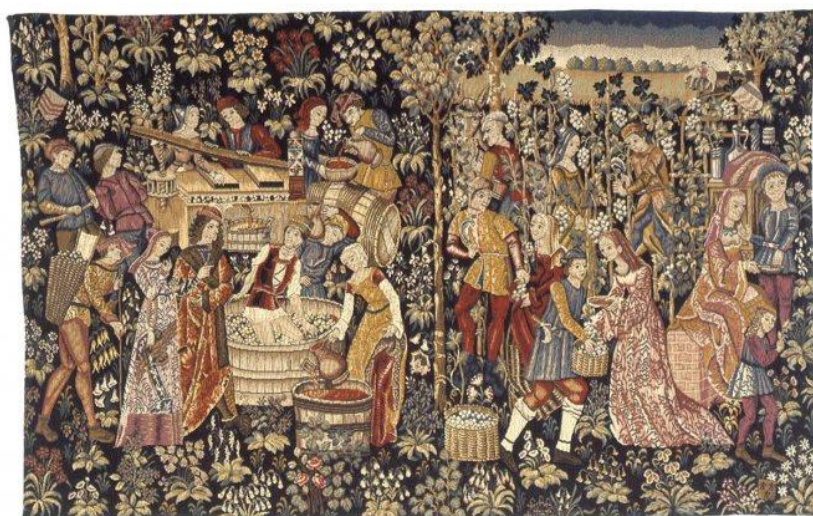

Рисунок 1.1.6 – Гобелен «Збір винограду», часи Середньовіччя

Гобелен слугував елементом образотворчого мистецтва та мав декоративно-ужиткові функції. З естетичної точки зору, це були красиві витвори, що тішили очі, передавали певний сенс (див. рисунок 1.1.7). З іншої сторони вони захищали людей від протягів і холоду [17].

Рисунок 1.1.7 – Авторський гобелен О.Пілюгіної «Квітуча родина»

За часів Середньовічної Європи техніка ткацтва прослідковуються в настінних гобеленах із релігійними темами. Ісламські килими були чисто естетичною версією. Релігійну тему та інші сюжети з Європи замінили мотиви та орнамента Західної Азії [18].

Сучасних майстрів народного ткацтва можна розділити на дві категорії: ті, що дотримуються традиційних технік, безворсового плоского ткання; ті, що вносять новизну у текстиль, вони створюють неткані гобелени, об'ємні гобелени, завдяки використанню різноманітних текстурних волокон, тканин, поєднанню різних технік тощо.

Такими сучасними техніками, поєднання яких найчастіше зустрічається у творах сучасних митців художнього текстилю є нетканий гобелен та

текстильна аплікація. Першу техніку також називають «малювання нитками». Як бачимо, гобелен пройшов довгий шлях, починаючи від площинного до рельєфного (фактурно-рельєфного) і нового, нетрадиційного самостійного виду. Ручне ткацтво зійшло на новий рівень, вийшло за рамки традиційного, завдяки новим технологічним рішенням, які набули популярності та поширюються серед митців [19].

Поєднання декількох текстильних технік, зокрема таких, як нетканий гобелен та текстильна аплікація, відкривають можливості для створення виробів із текстурою та глибиною. Твори у змішаній текстильній техніці мають широкий спектр застосування і можуть використовуватися в різних сферах життя. Технологічні можливості текстильної аплікації та нетканого гобелену дозволяють створювати як невеликі декоративні композиції, так і великі інсталяції.

Отже, художній текстиль є невід'ємною частиною декоративно-прикладного мистецтва, що поєднує традиційні та сучасні техніки. Його значення виходить за межі простого оздоблення – він впливає на сприйняття середовища, у якому перебуває людина, формує позицію та естетичні смаки людини, втілює та продукує меседж закладений митцем. Сьогодні художній текстиль є актуальним і поширеним, він дозволяє експериментувати, поєднувати 2-3, а то й більше технік в одній роботі, а також створювати нові. Вироби художнього текстилю відіграють важливу роль у декорванні інтер'єру та виготовленні народних декоративно-ужиткових предметів та одягу.

Отже, враховуючи сучасні тенденції у текстильному мистецтві, нетканий гобелен та текстильна аплікація відкривають нові можливості для художнього самовираження. Змішана текстильна техніка дозволяє поєднувати різні способи взаємодії з матеріалом. Саме тому ми вирішили дослідити ці техніки більш детально та розглянути їх художньо-технологічні особливості.

1.2 Художньо-технологічні особливості виконання творів у змішаній текстильній техніці

Оксана Риботницька каже: «...мистецтво завжди існувало не завдяки умовам, а незважаючи на них. Падали бомби, але був Сельський і Турин та інші, які малювали – попри все. Вермеєр писав інтер'єрні сюжети, а довкола йшли страшні війни. Тож і сучасний митець діє всупереч скруті, бо це потреба духу і самовираження.... Навіть коли не стане матеріалу, використовуватимемо природні волокна, шелуминня (кукурудзяні стебла), квасолиння тощо, але текстиль буде завжди» [20].

Експериментуючи, митці текстилю, навчилися наносити мазки не лише олією, акрилом чи іншими фарбами, а нитками. Змінились прийоми, і матеріали. На відмінну від традиційного живопису, творці декоративно-прикладного мистецтва викладають нитки на полотно або картон за допомогою клею. Використовують різного плану нитки, гармонізуючи композицію завдяки кольору і текстурі. Швидкість у створенні спрощує процес, і зберігає вигляд витканого. Нетканий гобелен подібний до техніки нієріки. Деякі дослідники запевнюють, що саме від цього пішла техніка. На теренах нашої держави він віднедавна набув такої поширеності.

Нетканий гобелен є доволі недооціненою технікою декоративно-прикладного мистецтва. Вона не вимагає значних затрат часу для створення того чи іншого виробу у порівнянні з традиційним ткацтвом. Проте завдяки фактурі, створеній нитками, нагадує традиційний гобелен виготовлений без класичного ткання на станку. Ця техніка поступово набуває поширення серед митців декоративно-прикладного мистецтва.

В ході дослідження було помічено, що техніка нетканийого гобелену подібна до нієріки. А дехто стверджує, що саме з нієріки походить мистецтво малювання нитками, що дійшло і до нас. Творці нієріки – індіанці, проживають у селищах, на схилах гірських хребтів у Мексиці. Сьогодні їхня

чисельність невелика, приблизно до 16 тис. чоловік, проте, як назвав їх антрополог Роберт Зінгт, – це «плем'я художників».

Кераміка індіанців, корінних мешканців Південної Америки, дуже подібна до Трипільської. Вони переносили на тканину орнаментику, ткали. Мистецтво народу віксаріка та уїчолю, стосується не лише зображення окремих сцен у текстилі, а й глибокого та духовного зв'язку, що прослідковується через мистецтво. Для народу уїчоля нієрика означає священне зображення, картину. Наприклад, на одній із них зображений шаман, що викликає предка, дякує йому і просить про ласку (див. рисунок 1.2.1). Сенс міститься в дієслові пієгіуа (бачити). Як правило форми виробів були прямокутними або квадратними, вплетеною на сітку з паличок бамбуку [21].

Рисунок 1.2.1 – Нієрика, «Шаман, який співає»

В українському та світовому текстильному мистецтві найбільше дотичностей відслідковується у аплікації. Це техніка, що дає митцям широкі можливості маніпулювати кольором та текстурою матеріалів, утворювати рельєфні перепади, включати в композицію твору не лише текстильні матеріали. Митці-текстильщики працюють у різних аплікативних техніках, використовуючи її у поєднанні з іншими техніками текстильного мистецтва.

У перших десятиліттях 2000-х аплікація у різних модифікаціях стала чи не найпопулярнішим видом мистецтва в українському авторському текстилі. Актуальність аплікації, окремих її форм, на думку науковців, у близькості її

природи до естетичного методу бриколажу, суголосного постмодерністському мисленню. Крім того, спосіб творення аплікації з розрізаних частин близький за характером до «кліпової» свідомості сучасної людини, яскравого фрагментарного характеру сучасної культури [22].

Текстильна ж аплікація набуває поширеності через її виразний вигляд. Елементи виглядають витончено і водночас об'ємно завдяки обмотуванню нитками картону різної товщини. Членкиня Національної спілки художників України Наталія Онанко працює із текстилем, а її захоплення витинанкою дає можливість висловити те, що подекуди складно сказати. У своїй творчості вона звертається до традиційних образів, серед яких Дерево Життя, Сонце-Квітка, Березиня, а також використовує символчні форми – кола, трикутники, квадрати, дщоб виразити філософське осмислення світу. Це і своєрідне переосмислення нашої історико-культурної спадщини, і звернення до фольклору та української традиції, і філософське бачення дійсності. Її роботи і роботи зроблені із сучасними художніми підходами, що робить її мистецтво особливо виразним та глибоким (див. рисунок 1.2.2) [23].

Рисунок 1.2.2 – Роботи Наталії Онанко

Юлія Петренко, мисткиня, що також творить дивовижні картини, поєднуючи декілька текстильних технік. Вона волдіє унікальним підходом до текстильного мистецтва. Художниця поєднує традиційні та експериментальні техніки для створення багатшарових композицій. Її роботи часто базуються на глибокому культурному контексті, зчитуючи код пам'яті, який трансформовує у художній простір [24].

Мисткиня розповідає: «...техніки, що я використовую своїх роботах – це своєрідний код пам'яті, який трансформувалася в сучасне завдяки прочитанню наших звичаїв, традицій, символів... ті матеріали, які зараз широко використовуються в сучасному декоративно-прикладному мистецтві, раніше слугували для ужиткового призначення. Тому поєднання цих текстильних технік і матеріалів в одну композиційну роботу – своєрідний експеримент. За допомогою таких технік формується ніби маленький конструктор: «мотанка» або нетканий гобелен, вибійка, клеєння льону» (див. рисунок 1.2.3) [25].

Рисунок 1.2.3 – Роботи Юлії Петренко

У декоративно-прикладному мистецтва світу подібна технологія простежується у мистецтві Чань Хуан. Його історія йде за часів володарювання династії Мін. Китайський Чань Хуан і поєднує у собі суть різних мистецьких жанрів, включаючи живопис, паперопластику, вирізання з паперу, скульптуру, тканина та вишивку. Ця особливість робить вироби у техніці Чань Хуан не лише реалістичним, але й тривимірним, як скульптура. Перелік матеріалів, що використовуються в цій техніці, в основному включає мідний дріт, різнокольорові нитки, картон і пластик. Підбір та комбінування матеріалів дозволяють роботам у цій техніці показати багатство гами кольорів і фактур. Для обмотування використовують переважно шовкові нитки, а для основи виробу – картон, пластик і дріт. Унікальне поєднання цих матеріалів та їх використання надають роботам у техніці Чань Хуан унікальності, краси та фактурності (див. рисунок 1.2.4) [26].

Рисунок 1.2.4 – Прикраси виготовлені у китайській техніці Чань Хуан

Описані вище техніки будуть використані для виконання елементів декоративної композиції «Трипільські мотиви». З метою підсилити ефект від сприйняття композиції та зробити «відсилку» до трипільської кераміки, буде використано техніку мозаїки з ячної шкаралупи. Це техніка дасть можливість зімітувати дрібні уламки кераміки. Ячна шкарлупа наклеюється за

допомогою клею ПВА на попередньо пофарбовану у контрастний колір основу. Таким чином створюється мозаїчний візерунок.

Ідея використати цю техніку виникла з урахуванням досвіду роботи під час опанування вибіркової дисципліни «Кракле-художня обробка ячної шкарлупи», що викладала к.пед.н., доцент кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва Хмельницького національного університету Л. Корницька. Техніка дає можливість створювати площинні композиції, проте декорування керамічних виробів у цій техніці – досить творчий і цікавий процес, що дає гарний результат (див. рисунок 1.2.5).

Рисунок 1.2.5 – Керамічний виріб, оздоблений у техніці мозаїки з ячної шкарлупи

Отже, змішана текстильна техніка виходить за межі традиційного текстилю. Вона дає можливість працювати з матеріалом у новий спосіб. Нетканий гобелен, який отримав свою популярність порівняно недавно

перегукується з давньою технікою нієрікі мексиканських індіанців, що використовували нитки як засіб для створення сакральних образів.

Текстильна аплікація, у свою чергу сформувалася з давніх практик і розвивається сьогодні. Попри це, вони виходять за межі традиційного текстильного мистецтва. У мозаїці з ячної шкарлупи прослідковується схожий принцип накладання матеріалу, це поєднання додає глибини, фактури і сприяє гармонійному співіснуванню технік в композиції.

2 ХУДОЖНЬО-КОМПОЗИЦІЙНІ ТА ТЕХНОЛОГО-МАТЕРІАЛОЗНАВЧІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОНАННЯ ДЕКОРАТИВНОЇ КОМПОЗИЦІЇ «ТРИПІЛЬСЬКІ МОТИВИ» У ЗМІШАНІЙ ТЕКСТИЛЬНІЙ ТЕХНІЦІ

2.1 Ідея та художньо-образне обґрунтування теми декоративної композиції «Трипільські мотиви»

В умовах глобальних криз і війни, українці постійно змушені пристосовуватись до нових реалій, які ставлять постійні виклики. Війна з росією, приносить втрати і невимовний біль, що впливають на всі аспекти життя в Україні, від самого існування та ментального стану народу до збереження культурної спадщини.

Проблеми сьогодення змушують людей звертатись до своїх коренів, знаходити підтримку у вірі та традиціях. Стале перебування на певній території сприяє процвітанню високоякісного образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва. На цьому фоні мистецтво стає засобом самовираження і розвитку національної приналежності. У часи знищення, декоративно-прикладне мистецтво стає засобом створення та відтворення прадавнього. Ю. Липа писав про трипільців та українську націю таке: «... народи-предки – це не тільки архітектура, могили, звичаї, ритуали. Це – характер, у крові сучасних українців і завжди їхні діла...».

Завдяки науковим дослідженням про Трипільську культуру, археологічним знахідкам, що демонстровані багатством тодішнього суспільства, підтверджує її існування на території сучасної України. За працями В. Хвойки та інших науковців, істориків ми дізнаємося про унікальні орнаменти та мистецькі вироби Трипільля. Звідси виникає можливість створення нової наративної структури, яка поєднує багатовікову спадщину з

новими ідеями та викликами сьогодення, зміцнюючи зв'язок між минулим і майбутнім, історією і сучасністю. Це дає змогу національній свідомості поглибити розуміння власних коренів та підвищити почуття гордості за свою культуру й цивілізаційні досягнення.

Трипільська культурна спадщина стала джерелом натхнення для різних напрямів мистецтва – від скульптури та живопису до кінематографа й літератури, формуючи основу культурного надбання. Майстри народного мистецтва, яке зберегло ехо трипільської епохи у візерунках писанок та орнаментах вишиванок, черпають натхнення з відкритих археологами шедеврів давньої цивілізації.

Кераміка, яку виробляли в трипільських гончарних майстернях, різноманітна за формою та орнаментацією. Столовий посуд вирізнявся величезною кількістю форм та орнаментальних стилів. Простіше були оздоблені кухонні посудини для приготування їжі. Тарний посуд був багато декорований, а орнамент має смислове навантаження. Різноманітністю та складністю форм та орнаментації характеризується кераміка культового призначення. Крім посуду, трипільські майстри виготовляли скульптуру малих форм, різноманітні моделі, прясельця, інші вироби. Із розвитком культури асортимент виробів та їх різноманітність зростають. З'являються серії однотипних посудин (Веселий Кут, Тростянчик, Гарбузин, Варварівка VIII століття) [27].

Культура, що проіснувала майже 2 тисячі років, залишила вплив на європейські народи. Мотиви даної культури споріднені із мистецтвом. Світогляд трипільців прослідковуються у семантиці та кольоровій гамі сучасних художників. У мистецтві є багато універсальних знаків, традиційного чи приданого їм мотиву. Вони змінюються з ходом часу, географічного положення.

Семантика онтологічних за своєю суттю живописно-орнаментальних мотивів стає краще зрозумілою при глибокому вивченні ідеологічно-релігійного світогляду трипільських племен землеробсько-тваринницького

періоду розвитку, що відображено в містично-обрядових уявленнях, фігуративній пластиці та кольоровому вирішенні. Усі знаки представлені в трипільській орнаментиці можна поділити на 5 груп: зооморфні, антропоморфні, рослинні, геометричні та космічні (космічно-зодіакальні) (див. рисунок 2.1.1) [28].

Зооморфна	Священний бик	Собака	Рослинна	Засіяне поле	Трава
	Худоба	Птах		Дерево, квіти	
	Віл, тур.	Баран	Рослинність, поле		
	Невідомі тварини	Змії, вужі	Геометрична	охорона, оберіг	рух
			місто	центр	єдність
Антропоморфна	Людина	Матер. коло	Космічна	сонце	зорі
			місяць		вода

Рисунок 2.1.1 – Поділ символів за групами

Характерно для цієї культури було практикувати такі техніки: поліхромну, монохромну, рельєфну (продряпування кераміки або ще можна назвати як заглиблену орнаментацию), яку часто їх заповнювали білим кольором. В. Даниленко, В. Гольменстен та інші вважають, що в орнаментиці неоліту– енеоліту немає випадковостей, усе підрядне одне одному і має магіко–сакральний характер (див. рис. 2.1.2).

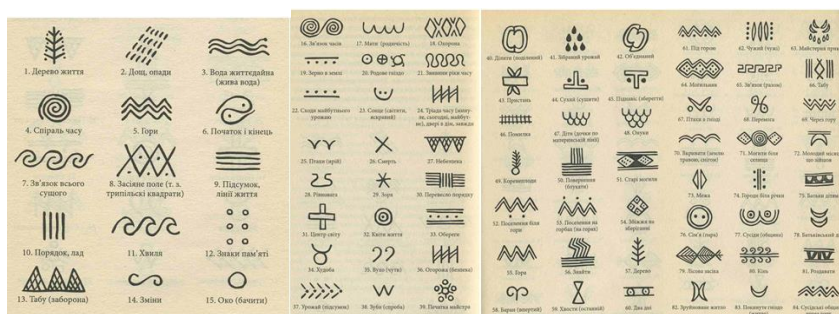

Рисунок. 2.1.2 – Приклади логографічних символів Трипільської кераміки

Як бачимо, трипільські майстри виготовляли вишукані глечики, кружки, миски та інші керамічні вироби, що мають особливу цінність сьогодні як артефакт. Майстри гончарного мистецтва складно прикрашали вироби. Вони зображали унікальні за геометричними орнаментаціями малюнки (див. рисунок 2.1.3).

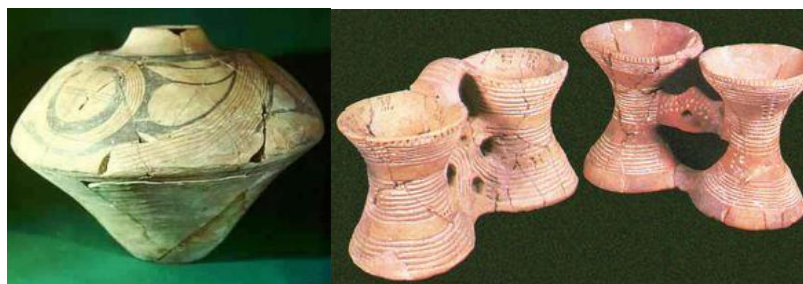

Рисунок 2.1.3 – Кераміка Трипілля

Вуж, змія - один з найбільш впізнаваних образів, що побудовані (зображені) на трипільському посуді (див. рисунок 2.1.4). Змії виступають охоронцями дому, родини, сім'ї. Оберігають від злого ока і природнього лиха. Вуж пов'язаний з культом водної стихії, дощу та земної плодючості. Тому випалена кераміка мала нанесені хвилясті та закручені, спіралеподібні елементи: «спіралі», «лінії», «меандр» і «хвилі».

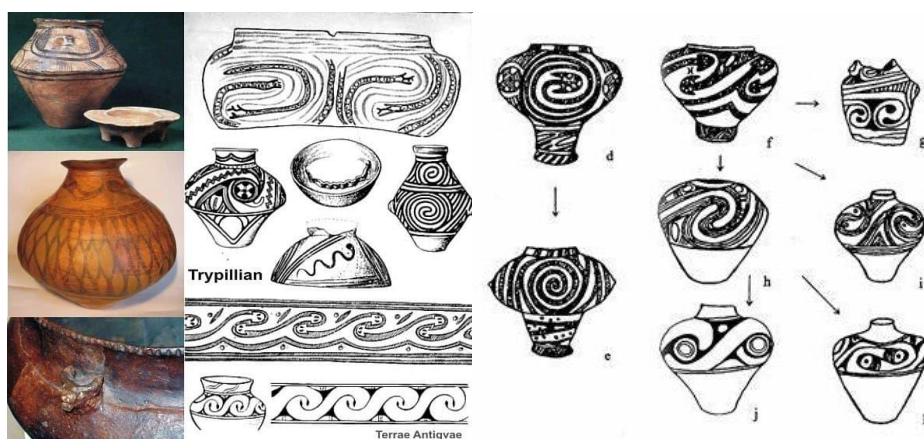

Рисунок 2.1.4 – Трипільські орнаменти на кераміці

Спіралі вважають символами вічного життя, тепла, сонця, розвитку та еволюції, природного ритму життя та існування. Сонцю властиво рухатись із сходу до заходу, знизу вгору, як і зображено на кераміці. Символіка підкреслює ідею єдності поколінь, їх традиції і мудрість. Це яскравий приклад свідчення спадщини, що відображена у сучасності. Кола (круги) доповнюють залежність космологічного і природнього, перебування у гармонії часу, балансу між активної і пасивної сили.

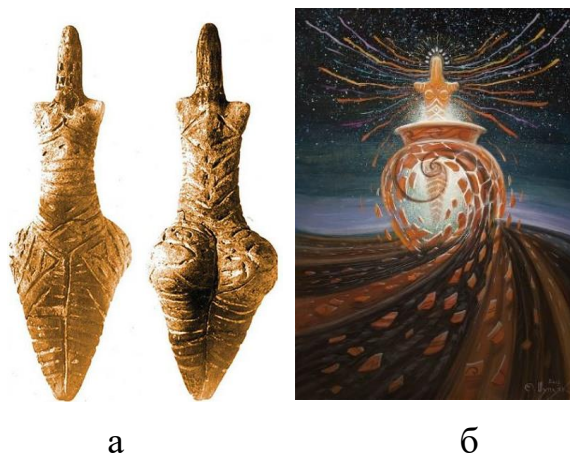
Змія має силу місяця і з цієї своєї якості надає жіночу плодючість, людську мудрість, здатність до пророцтва і навіть безсмертя. В міфології змія охороняє сакральне джерело вічного життя, безсмертя (Дерево Життя) (див. рисунок 2.1.5). Як місячна істота, змія пов'язана з плодючістю та жіночим образом.

Рисунок 2.1.5 – Зображення Дерева Життя у трипільській символіці

В Трипільській керамічній скульптурі можна виділити такі іконографічні образи: стояча випрямлена антропоморфна чи жіноча фігура; стояча антропоморфна фігура в позі оранти; сидяча, нахилена вперед антропоморфна фігура; скульптурки з реалістичними рисами в моделюванні обличчя; вагітні стоячі або сидячі фігурки; фігурки у вигляді тризуба (варіант оранти) (див. рисунок 2.1.6) [29].

Глиняні жіночі образи рожаниць являли собою обереги життя, знаком родючости та материнства. У давні часи до глини додавали зерно, або саме борошно, адже зв'язок прародительки був із землею. Із землі родиться жито, матір народжує дитину, взаємозв'язок сильний та магічний.

а – зразок керамічної скульптури трипільської баби; б – картина «Трипільський Фенікс» із трипільською бабою, автор О. Шупляк

Рисунок 2.1.6 – Зображення фігури Трипільської баби:

У наш час інформаційної війни, коли винищують усе українське, найкраща протиотрута – це озирнутися в глибину віків та звернутись до наших предків, – першоджерел, – такий поклик картин Олега Шупляка. Саме його роботи серії «Двовзори», «Український космос», «Рідна земля» надають пориву в переусвідомлення життя. Світобачення трипільської культури осяяє тягою до мистецтва, навколишнього світу і Всесвіту загалом (див. рисунок 2.1.7).

Рисунок 2.1.7 – Картини О. Шупляка «Трипільські мотиви» і «Трипілля»

Ольга Пілюгіна працює у техніці художнього текстилю, а саме гобелені. Використовує мотиви Тріпілія у своїй мистецькій діяльності (див. рисунок 2.1.8). Вона активно розвиває традиційні техніки, особливо ткацтва. Її гобелени вирізняються складною орнаментальною структурою, глибоким та гармонійним поєднанням історичних мотивів із сучасними художніми тенденціями.

Рисунок 2.1.8 – Гобелен Ольги Пілюгіни

Дерево життя, зуби, жива вода, гори, врожай, буреломи, зерна та багато інших символів на гобеленах Ольги Патути-Вітрук. Поєднання барв та знаків виокремлює композиції з поміж інших та надає їм унікальності. Гобелени передають тепло та відчуттям дому, рідного (див. рисунок 2.1.9).

Рисунок 2.1.9 – Гобелен Ольги Патути-Вітрук

Юлія Петренко, про яку згадувалось раніше, творить також й у техніці діплення. Її барельєфи вражають виразністю та багатством використаних мотивів (див. рисунок 2.1.10).

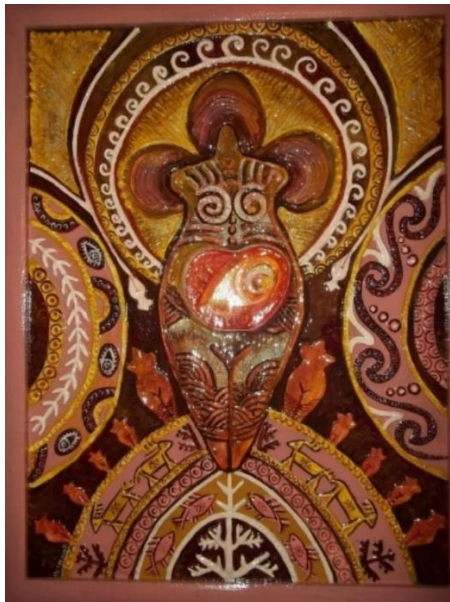

Рисунок 2.1.10 – Юлія Петренко, кераміка

Як бачимо, у творах митців зустрічається такий елемент, як Меандр (див. рисунок 2.1.11). Хвилеподібна лінія без початку і кінця, що символізує безкінечність і ритмічність руху води, життя, усього світу.

Рисунок 2.1.11 – Орнамент «Меандр» та вписаний у колі (Сонце)

Глибокий зміст меандр має в розписі Великодніх яєць (див. рисунок 2.1.12). Оскільки яйце має сферичну форму, на його поверхні, він справді не має закінчення, проходить по поверхні яйця. Цей символ є оберегом від нечисті, зло яке, за переказами, потрапляє в цю лінію, буде вічно перебувати у ній, і ніколи вже не зможе повернутись і завдати шкоди людям.

Рисунок 2.1.12 – Писанки Галини Павлів

Художники активно використовують знання про Трипільську культуру у своїх роботах. Тетяна Ядчук–Богомазової на своїй виставці казала наступне: «...тут задіяні семантичні знаки трипільської культури і старослов'янські символи, які слугують як обереги...» [30]. Ми помічаємо цю орнаментику на писанках, вишивках, на керамічних виробах. Символи живуть в українській культурі з дранніх, дохристиянських часів, – це генетичний код українців. Наприклад, сварга, складається з меандру – це символ Сонця. Також сварга, або так званий «вітряк», сварга з трьома заокругленими кутами або кругами, які показують рух Сонця.

У роботах мисткині було використано такі орнаменти, знаки, як «безкінечник» – символ плину часу, який, до речі, є дуже сильним знаком у орнаментиці, – триєдність «людина – земля – небо» (див. рисунок 2.1.13) [30].

Рисунок 2.1.13 – Батик Тетяни Ядчук-Богомазової

Також у роботі Оксани Лупич «Праматір» присутні мотиви Трипільської культури у Самчиківському розписі. Тут модель Трипільської баби підсилюється у зображенні Древа Життя (див. рисунок 2.1.14).

Рисунок 2.1.14 – Творчість О. Лупич «Праматір»

Людмила Форостецька – майстриня, яка приділяє особливу увагу роботі із текстилем, – колажу та гобелену. Форостецька має досвід у створенні складних композицій і використовує символи та кольорову гаму Трипілля у своїй роботі (див. рисунок 2.1.15).

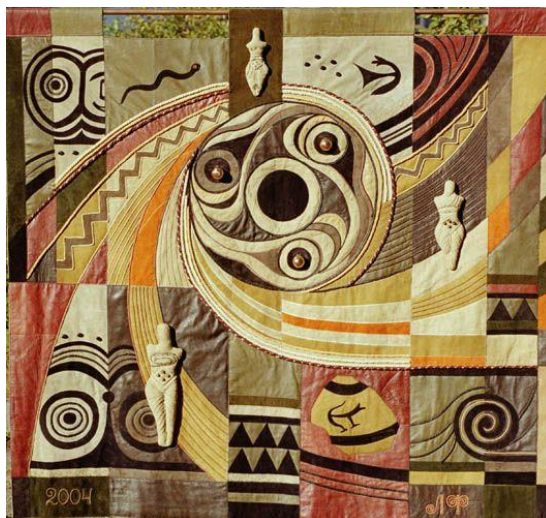

Рисунок 2.1.15 – Людмила Форостецька «Виток часу»

Виходячи із сьогоденної важливості заактуалізувати історичне питання, зокрема й в контексті нашої культурної спадщини та її популяризації, було здійснено ескізний пошук і створено ескіз (див. додаток А) декоративної композиції «Трипільські мотиви». Мотиви цієї культури невідомо пов'язані з мистецтвом, тому спадковість принципів образного світогляду трипільців відображається й у творчості митців, що також надихає на створення даної роботи.

Композиція відноситься до площинної, проте центральний елемент – силует жінки (Трипільська баба) є виступаючим. Цей прийом використано з метою виділити силует із загального досить насиченого елементами фону композиції. Також фігура виділяється із загального фону завдяки використанню більш насичених темних, порівняно із фоном кольорів. В будову фігури закладено принцип симетрії. Натомість у фоні композиції переважає асиметрія.

Виключенням є будова сонця. Воно побудоване з використанням такого засобу, як осьова симетрія. Колами, з жовтогарячими та бордовими меандрами. Воно є символом великої сили, життя. Це захист від нечистої сили, процес розвитку. Круг символізує безкінечність, досконалість. Значущість символу підсилюється повторюваністю елементів у ньому самому та у композиції в цілому.

Як було сказано вище, традиційно фігуру Трипільської баби покривали різноманітними символами. Зокрема зображенням ромбу, що поділений на чотири частини – символом родючості у лоні. Також це символізувало «засіяне поле» із зерном. Такий символ використаний і у нашій композиції. Також у композиції використано елементи традиційного поділу фігури з використанням похилих ліній та ліній, що ділить нижню частину фігури навпіл (див. рисунок 2.1.16).

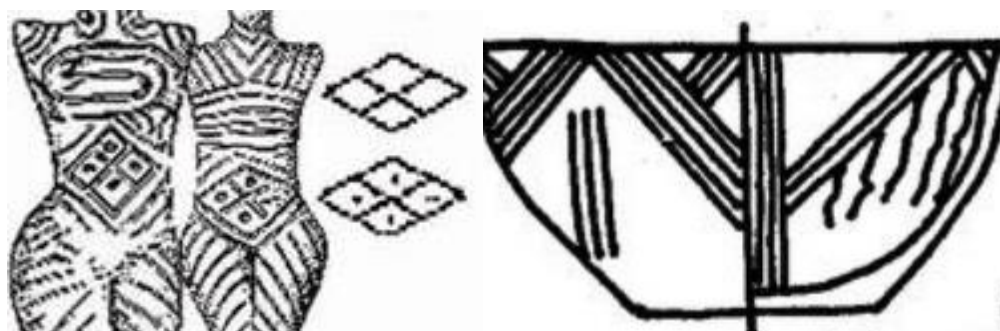

Рисунок 2.1.16 – Зображення символу родючості на лоні та трикутника – «сітки, степ»

У композиції можна побачити також елементи, що повторюються (меандр, кола сонця, сітки тощо). Зображені лінії у фоні та довкола меандру. Трикутник є поширеним символом (див. рисунок 2.1.16). Поєднання трьох елементів: Землі, Води та Вогню є знаком триєдності світобудови, своєрідною формулою життя. Земля, зрошена водами та зігріта сонцем, народжує нове життя, і цей процес безкінечний. Цей знак також символізує батька, матір і дитину [31].

Через повторюваність елементів, кольорів у роботі відчувається візуальний ритм. Це підсилює динаміку у творі. Принцип пластичної спряженості прослідковується у переходах ліній. Композиція відкрита, вона візуально розширює простір твору. Збережений нюанс та контраст між кольорами. Нюанс визначає незначні, слабо вираженні відмінності. Завдяки використанню нюансних кольорів створюється відчуття легкості сприйняття твору, підсилюється баланс між її динамічними насиченими різноманітними елементами складовими.

Кольорова гама пов'язана із природними матеріалами, доступними трипільським племенам на той час. Основними кольорами, що ми використовували є: помаранчевий (жовтогарячий), його відтінки: ця кольорова гама часто отримувана з використанням глини та оксидів заліза. Вони символізували життєву силу та родючість. Трипільські хати білили, та фарбували у жовтий колір. Він символізує матерію, буття, початок. Сонце та його промені, що віддають теплом. Змін на краще. Тілесний: тілесний колір отримували за допомогою крейди або інших білих глин і добавляли жовтогарячі, червоні глини. Він символізував чистоту та духовне начало. Оскільки у його склад входить жовтий, то має схожі властивості. Також хати розписувати червоно-чорними кольорами. Червоний символ боротьби, війни та стійкості. Коричневий колір також широко використовувався, і його отримували з різних видів глини та землі. Синій та жовтий після змішування створюють зелений. Зелений як пробудження, переродження, це живий світ, рослини, Дерево Життя.

Кольори у даній роботі є теплими: жовтих, червоних, коричневих і теплих салатових відтінків. Виразність форм елементів композиції підтримується завдяки контрасту ліній і світлих плям. Коричневий колір фону має приналежність характеристик до землі, матеріального. Це коріння, глина, стабільність. Він символізує міцний зв'язок із матеріальним світом, минулим теперішнім. Жовтогарячий, поєднання жовтого із червоним випромінює зміни, тепло та відвагу, у меандрах він підсилює життєвий рух, плін життя.

Жовтий підкреслює символ Сонця, передає його властивості, світла, тепла. Меандри та кола у цих кольорів демонструють традиційність та природній процес. Кремовий (пісочний) грає із коричневим кольором фону. Він природній, спокійний, більш приглушений, підкреслює вагу інших кольорів та елементів у композиції. Акцентним також є бордовий, темно-коричневий колір, у круглих елементах. Зелені відтінки дають «відчуття» природних елементів, оновлення та життя. Розвитку та співіснуванні у світі.

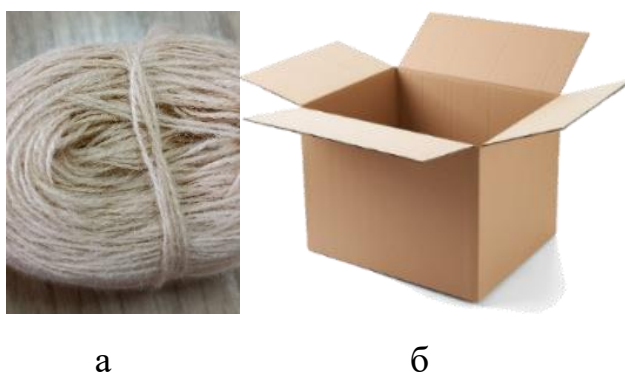
Трипільській культурі притаманні також овали, трикутники, поля, степ. Іноді простір між вказаними фігурами заповнюється червоною фарбою. Декор кераміки складався зі стрічок із паралельних тонких або грубих ліній. Кераміка прикрашалась і заглибленим орнаментом у вигляді тонких ліній, проте такий декор набув поширення на посуді, де зустрічаються комбінації з горизонтальних рядів, вертикальних і навскісних стрічок, зигзагу, заштрихованих трикутників, навскісної «сітки» [32].

Отже, при створенні композиції твору було враховано особливості орнаментики Трипільської кераміки, їх символізм, колористику та сучасні стилістичні підходи митців, що працюють у техніках художнього текстилю. Кольорову гаму твору підбрано відповідно символіці та мотивам Трипільської культури.

2.2 Характеристика матеріалів, інструментів та калькуляція витрат щодо виконаної декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці

Щоб виготовити будь-який твір декоративно-прикладного мистецтва потрібен матеріал. Основним матеріалом у «нетканому гобелені» та «текстильній аплікації», звісно, виступають нитки. Для нетканого гобелена підходять практично будь-які нитки зі стійким забарвленням [33].

Для виготовлення декоративної композиції використовувалась акрилова нитка різних кольорів. У якості основи для елементів текстильної аплікації, а також для створення виступаючої над основою фігури Трипільської баби використовуватиметься картон. Завдяки його легкості створені елементи не додаватимуть ваги виробу. Також цей матеріал зручний в обмотуванні ниткою. Для зменшення вартості виробу, а також з метою екологічного використання матеріалів було використано коробки для пакування з картону (див. рисунок 2.2.1).

а) акрилові нитки для в'язання у мотку: б) коробка з картону

Рисунок 2.2.1 – Основні матеріали для виготовлення декоративної композиції

Для основи було використано планшет розміром 60x80 см виготовлений з ДВП основи та рами з деревини (див. рисунок 2.2.2).

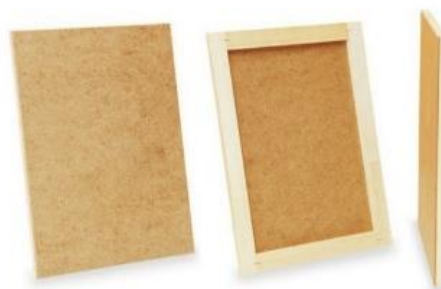
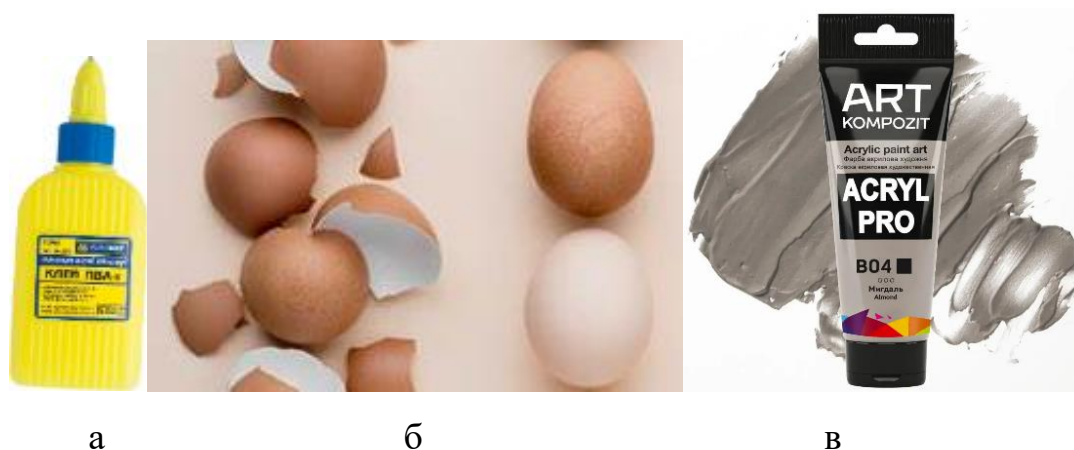

Рисунок 2.2.2 – Основа для декоративної композиції

Для імітації розбитої кераміки було використано ячну шкарлупу, для їх кріплення на основу – клей–ПВА. Він прозорий та чудово лягає на пофарбовану акриловою фарбою основу, не втрачаючи свої клейові властивості (див. рисунок 2.2.3). Акрилова фарба на водній основі характеризується високою швидкістю підсихання та насиченістю кольору. Було підібрано темний коричневий.

а) ємність з клеєм ПВА; б) ячна шкарлупа; в) акрилова фарба

Рисунок 2.2.3 – Матеріали для створення мозаїки з ячної шкарлупи

Для того, щоб прикріпити нитки на основу, потрібен клей. Зараз великою популярністю користуються полімерні клеї. Вони приваблюють своєю універсальністю, простотою в застосуванні і якістю склеювання. Полімерні склади приклеюють навіть такі предмети, які раніше пригвинчувалися шурупами або прибивалися цвяхами.

Для того, щоб поверхні міцно склеювалися, потрібно правильно поєднувати матеріали і слідувати інструкції. Потрібно витримувати час, температуру і створювати потрібний тиск. Оскільки він водоскійкий, то не згинається та не боїться морозів [34].

Щоб наносити клей та фарбу на основу, потрібні допоміжні інструменти, дерев'яні шпашки, пензлики. З їхньою допомогою зручно фіксувати нитки, направляти їх. Інструментом без яких не можна обійтись під

час виконання цих технік –ножиці та канцелярський ніж. Вони повинні бути добре загостренні, щоб не пошкодити нитку та інший матеріал (див. рисунок 2.2.4).

а

б

в

а) клей «Дракон»; б) ножиці; в) ніж канцелярський;

Рисунок 2.2.4 – Необхідні матеріали та інструменти для виконання роботи в техніці «нетканий гобелен» та «текстильна аплікація».

Копіювальний папір допомагає переносити малюнок. Оскільки основне призначення цього виду паперу копіювати його на інший листок, тощо. Тонка структура листка, дозволяє переносити фарбу чітко і чисто, за допомогою олівця або ручки (див. рисунок 2.2.5).

Рисунок 2.2.5 – Копіювальний папір для перенесення ескізу

Отже, підбравши необхідні матеріали та інструменти можна приступати до виконання декоративної композиції «Трипільські мотиви».

2.3 Технологічна послідовність виготовлення декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці

Для виготовлення роботи в обраних техніках потрібно виконати ряд операцій дотримуючись технології та технічних умов на виконання. Основними етапами у ході роботи над декоративною композицією у змішаній текстильній техніці є:

- 1) перенесення ескізу на основу;
- 2) заготовка частин для рельєфної фігури Трипільської баби та окремих елементів для текстильної аплікації;
- 3) заготовка джгутиків із ниток у різних кольорах/тонах;
- 4) заготовка елементів, що будуть виконані у техніці «текстильна аплікація»;
- 5) заповнення джгутиками із ниток та елементами текстильної аплікації ділянки основи відповідно до творчого задуму;
- 6) виготовлення фігури Трипільської баби;
- 7) фіксація фігури Трипільської баби;
- 8) оформлення країв композиції у техніці мозаїки з яєчної шкарлупи.

На першому етапі роботи було використано копіювальний папір для переносу ескізу на основу ДВП за допомогою олівця (див. рисунок 2.3.1).

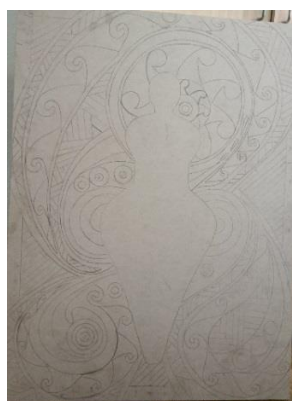
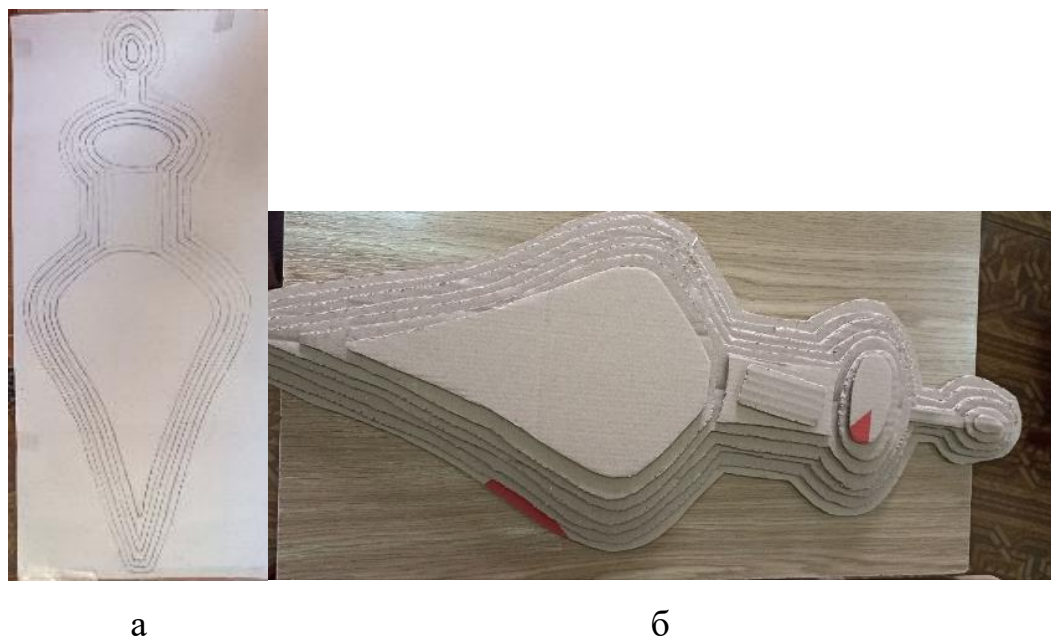

Рисунок 2.3.1 – Перенесений на основу з ДВП ескіз

На другому етапі, на окремому листі було побудовано трафарет фігури Трипільської баби, здійснено розподіл фігури на елементи, які пізніше були вирізані з картону (див. рисунок 2.3.2).

а) трафарет фігури Трипільської баби; б) вирізані елементи з картону

Рисунок 2.3.2 – Заготовка частин фігури Трипільської баби із картону

На третьому етапі було підбрано нитки за тонами у потрібній загальній кількості (9 ниток) та сформовано джгутики (див. рисунок 2.3.3).

Рисунок 2.3.3 – Джгутики скручені з ниток

На четвертому етапі було вирізано попередньо намічені на картоні елементи для текстильної аплікації та обмотано їх нитками (див. рисунок 2.3.4).

Рисунок 2.3.4 – Елементи для текстильної аплікації

На п'ятому етапі заповнено джгутиками із ниток та елементами текстильної аплікації ділянки основи ДВП. Для цього на основу попередньо наноситься клей «Дракон» у малій кількості за допомогою шпательки. Спочатку викладаються контури елементів композиції, а далі заповнюється площа.

Для того, щоб зафіксувати на основі попередньо заготовлені елементи картону, обмотані нитками, крім рівномірного розподілу клею по поверхні ДВП, потрібно прослідкувати за тим, щоб вся деталь приклеїлась. Для цього її по всій площині потрібно притиснути і потримати декілька хвилин у такому стані (див. рисунок 2.3.5);

Рисунок 2.3.5 – Фіксація елементів зображення на ДВП

Далі відбувається скріплення складових елементів силуету Трипільської баби за допомогою клею потрібної кількості, щоб не витікав, не розм'якшував картон та добре скріпив шари між собою. Обмотування нитками окремих елементів постаті (див. рисунок 2.3.6).

Рисунок 2.3.6 – Скріплення складових елементів силуету

На наступному етапі силует Трипільської баби, наклеюємо на основу ДВП та обклеюємо джгутиком, фіксуємо її попередньо обмотаних верхніх картонних елементів, та декоруємо шнуром, наносячи вертикальну розподілюючу лінію, косі та ромб (див. рисунок 2.2.7).

Рисунок 2.3.7 – Прикріплення до основи силуету та елементів

На завершальному етапі краї композиції оформлюються у техніці мозаїки з ячної шкарлупи. За допомогою пензлика пофарбовано основу ДВП. Було підготовлено елементи мозаїки – ячну шкарлупу, підбрано за тональністю та частково подрібнено на елементи.

Після того, як підсохла фарба, іншим пензликом поверх неї маленькими ділянками нанесено клей ПВА. На цьому етапі потрібно було упевнитись, що елементи добре прикріплені. Для цього притиснути сухим пальцем і відпустити, щоб не забруднити клеєм елементи зверху та рівномірно розкласти їх по ділянці шпажкою.

Рисунок 2.2.8 – Мозаїка із ячної шкарлупи в композиції виробу

Процес описаний вище, дозволяє краще зрозуміти специфіку роботи у змішаній текстильній техніці, що поєднує техніки «неткний гобелен» та «текстильна аплікація». А також, додатковій техніці мозаїки з ячної шкарлупи. Відхилення від слідування технічним умовам виконання операцій на будь-якому етапі може призвести до втрати естетичного вигляду готової композиції. Адже дотримання вимог і правил під час виконання етапів важливе для якості художнього виробу.

Розрахунок витрат для виготовлення декоративної композиції «Трипільські мотиви» подано у таблиці 2.3.1.

Таблиця 2.3.1 – Калькуляція витрат для виготовлення декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці

№ з/п	Назва матеріалу	Ціна за одиницю, грн	Потрібна кількість	Вартість, грн
1	2	3	4	5
1	Паличка з деревини (довжина 600 мм)	3,00	1 шт	3,00
2	Аркуш паперу А1 формату	16,00	2 шт	32,00
3	Нитки акрилові	5,00	300 грам	100,00
4	Клей «Дракон»	87	0.4 л	174,00
5	Основа ДВП	500	1 шт	500,00
Всього:				809,00

Отже, вартість витрачених на виконання декоративної композиції у змішаних текстильних техніках матеріалів та пристосувань становить 809,00 грн.

2.4 Композиційна характеристика та естетична оцінка декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці

Термін «композиція» у перекладі з латинської мови (*compositio*), означає з'єднання, вкладання, зв'язування. У сучасній термінології композиція це – побудова, розташування, структура та взаємний зв'язок складових елементів (частин) художнього твору [35].

На стадії осмислення та чуттєвого сприйняття художник застосовує принципи психології творчого мислення, а для вираження знайдених ідей

використовує мистецтво композиції, впорядковуючи елементи у гармонійну, цілісну структуру. Важливо підкреслити, що справжнє відчуття гармонії виникає лише тоді, коли структура твору поєднується з його художньо-образним змістом, утворюючи єдність форми та змісту [36].

Як творча діяльність композиція дозволяє згрупувати окремі елементи між собою в одне ціле. Це організм, у якого всі його частини у нерозривному зв'язку і співзалежності.

Орнамент завжди гармонійно співвідноситься з матеріалом виробу та його формою, визначаючи композицію, розташування, розмір і колірне рішення.

Аналіз знакової інформативності сучасних композицій із мотивами Трипільської культури, побудовані на дослідженні кераміки, враховує низку ключових аспектів. Зокрема, структурна символіка та формоутворення відіграють важливу роль у передачі змісту через художні форми.

Традиційні матеріали, орнаментальна та колористична гармонія також мають значний вплив на сприйняття композиції. Типи орнаменту та оздоблення визначають стилістичні особливості, а символіка допомагає розкрити глибший зміст художнього твору.

Естетична оцінка художнього твору охоплює його візуальну привабливість, емоційну виразність, глибину задуму та здатність передавати красу. Вона здійснюється за принципом відповідності законам, що включає три основні аспекти: канонічність, традиційність та новаторство.

Канонічним вважається той твір, що відповідає усталеним нормам і не підлягає змін. У декоративно-прикладному мистецтві канонічність може проявлятися у формі виробу, наприклад у грецької амфори.

Традиційний твір – це мистецький об'єкт, що зберігає культурну спадщину, передаючи її від покоління до покоління. В ужитковому мистецтві традиційність відображається у формі з характерними засобами декорування, рушник або писанка. Такі твори відображають етнічну приналежність через колір, символіку та форму.

Новаторське декоративно-прикладне мистецтво втілює нові ідеї та експерименти. Воно передбачає переосмислення традиційного, а також впровадження інноваційних рішень у мистецтві. Створена нами декоративна композиція відноситься до новаторської. За рахунок поєднання сучасних текстильних технік (нетканий гобелен та текстильна аплікація).

Щоб зображення сприймалося цілісно, воно має містити композиційний центр, який визначає структуру всіх інших елементів. Саме він фокусує увагу глядача, тоді як інші частини композиції сприймаються узагальнено, без детального розгляду. Це зумовлено особливостями людського зорового сприйняття, що виділяє ключовий елемент як основний акцент [37].

Центром композиції є силует Трипільської баби, що виступає над площиною роботи і якому підпорядковуються всі інші елементи композиції. Серед засобів, що покладено в будову композиції присутні такі як: контраст, нюанс, симетрія, асиметрія, подібність, тотожність, пластична спряженість, метрична і ритмічна повторюваність.

Контраст, нюанс, тотожність в композиції художнього твору (виробу) – зазвичай проявляються у формі, кольоровій гамі, фактурі тощо. Контраст – це різка відмінність; нюанс – слабо виражені відмінності; наприклад у тоні кольорів. Завдяки контрасту, досягається виокремлення символів, окремих елементів та їх підкреслення. Упродовж століть тема розмаїття в мистецтві змінювалася, набуваючи різних форм залежно від художнього задуму, стилістичних особливостей та авторського підходу.

У композиції яскраво виражений контраст між темними та світлими кольорами. Такий контраст яскраво прослідковується в центральному елементі композиції, а також насичених бордових плямах на бежевому фоні. Контраст фактур проявляється у виступаючих над площиною панно елементах композиції: фігура, елементи виконані в техніці текстильної аплікації, бахрома з ниток біля меандру, та фактурі, що створює мозаїка із ячної шкарлупи, між червоним та зеленим кольорами, розмірами елементів. Також він прослідковується у статиці центрального елемента відносно площини.

Нюанс присутній у відтінках: жовтого, кремового, червоного, коричневого, зеленого.

У декоративній композиції «Трипільські мотиви» пластична спряженість прослідковується через з'єднання елементів плавними, м'якими лініями, що забезпечують гармонійний перехід між формами без різких контрастів. Динаміка та рух у такій композиції не мають чітко вираженої активності, а ніби розтягуються у часі, створюючи ефект уповільненого сприйняття. Глядач інтуїтивно слідує за напрямком ліній, занурюючись у безперервний процес споглядання, що залежить від складності зображення.

Симетрія – це спосіб впорядкування композиції, коли елементи розташовуються відносно осі, площини або центру, забезпечуючи гармонійний баланс форми. Термін «симетрія» походить від грецького слова, яке означає «співрозмірність». Найпростішим видом симетрії є дзеркальна, заснована на рівності двох частин, що відображаються одна відносно іншої, як у дзеркалі. Уявна площина, яка розділяє таку фігуру навпіл, називається площиною симетрії. Цей тип симетрії широко використовується в побутових предметах. Осьова симетрія, своєю чергою, передбачає обертання фігури навколо осі симетрії – лінії, при повороті відносно якої фігура багаторазово збігається сама із собою. Вона є характерною для центричних композицій [38].

Симетрія прослідковується в будові фігури Трипільської баби та будові Сонця за нею (дзеркальна та осьова). Асиметрія покладена в будову площинної композиції разом із таким засобом як пластична спряженість.

Тотожність – це повна відповідність форм, фактур, кольору та інших засобів гармонізації, що забезпечує єдність композиції. Вона проявляється у повторюваності структури елементів, пропорційних співвідношень, метричних та ритмічних закономірностей. Такий принцип застосовується у створенні однотипних елементів.

Тотожність прослідковується в будові Сонця, символі плодючості. Окремі кола у композиції тотожні, інші подібні за формою та розміром.

Зважаючи на специфіку побудови, меандр також відноситься до елементів, у яких прослідковується подібність.

Метрична повторюваність передбачає чергування однакових елементів композиції на однакових відстанях, однакових мотивів з однаковим інтервалом. Вона прослідковується на окремих ділянках, де повторюються однакові елементи на одній ширині смуги. Ритмічна повторюваність характерна чергуванням різних за розмірами елементів і прослідковується у зміні розмірів і чергуванні елементів меандру, кіл.

Закони гармонізації кольорів багато в чому визначаються індивідуальними психологічними особливостями сприйняття, які здатні формувати асоціативні зв'язки. Колірні асоціації мають глибокі зв'язки на сприйнятті людиною явищ навколишнього світу. Впливаючи на увагу, колір відіграє ключову роль у сприйнятті головних елементів композиції.

Кольорове рішення виробу визначається загальним колористичним ладом. У композиції тепла кольорова гама. Фон у композиції в цілому має не відвертати увагу глядача від центрального елемента, завдяки тому, що яскраві кольорові плями оранжевого, бордового кольору поєднуються з нейтральними бежевими плямами, які переважають. Відтінки зелених кольорів також підбрані таким чином, щоб вони не виділялись із загальної кольорової гами.

У декоративній композиції «Трипільські мотиви» використовується декоративне оздоблення – мозаїка з ячної шкаралупи та елементи бахроми, розташовані в зображеннях меандрів.

Кольорова гама виробу підбрана таким чином, щоб підсилити інформативність композиції, що характеризується символічним змістом детально розритим у пункті 2.1.

На завершальному етапі роботи над кваліфікаційною роботою було виконано ескіз (див. додаток А), фото (див. додаток Б.), макет постеру (див. додаток В).

Отже, композиція художнього твору є завершеною. Вона сприймається естетично і має художню цінність. Підбрана кольорова гама втілює ідею твору та акцентує увагу на композиційному центрі.

ВИСНОВКИ

Техніки художнього текстилю відіграють важливу роль у створенні виробів декоративно-прикладного мистецтва. Усі види та техніки відкривають можливості для передачі традицій та художнього самовираження. Текстиль зазнавав змін, його вдосконалювали, комбінували техніки, створювали на основі традиційних технологій нові методи подачі, адаптували їх у сучасність. Завдяки широкому спектру технік, текстиль завжди буде актуальним. Він поєднує історичне минуле та сучасні тенденції.

У ході виконання кваліфікаційної роботи:

– досліджено історію виникнення текстильних технік. З'ясовано, що художній текстиль був одним з найдавніших ремесл і посідав важливе місце у житті людини. Він слугував не лише засобом виготовлення одягу та побутових речей, а й мав глибокий культурний вплив; художній текстиль розвивається разом із суспільством, зберігаючи традиції й одночасно адаптуючись до нових умов;

– охарактеризовано художньо-технологічні особливості виконання творів у змішаній текстильній техніці. Закцентовано увагу на особливостях виготовлення творів у техніках нетканого гобелену та текстильної аплікації.

– обґрунтувати ідею та художньо-образний зміст теми декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці. В ході виконання досліджено значення та використання символіки Трипільської культури. Описано наповнення символіки в контексті створеного художнього твору. Охарактеризовано кольорову гаму, використану у роботі;

– підібрано та охарактеризовано матеріали та інструменти, виконано калькуляцію витрат на виготовлення декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці;

– обґрунтовано технологічну послідовність та виготовлено декоративну композицію «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці.

Технологічну послідовність подано з урахуванням особливостей виконання художнього твору у змішаних текстильних техніках «нетканий гобелен» та «текстильна аплікація»;

– охарактеризовано композиційні особливості виконаної декоративної композиції «Трипільські мотиви» у змішаній текстильній техніці. Задля створення композиції було використано такі засоби виразності, як: контраст, нюанс, асиметрія, симетрія, тотожність, подібність, метрична та ритмічна повторюваність. Естетична оцінка композиції показала, що завдяки вдало використаним засобам виразності, зокрема й кольоровій гамі, твір сприймається цілісним та естетично довершеним. Постер виготовлено з урахуванням кольорової гами композиції, її символічного та змістового наповнення.

Таким чином вважаємо, що завдання, які поставлені на початку виконання кваліфікаційної роботи виконані, а мета досягнута.

ПЕРЕЛІК ДЖЕРЕЛ ПОСИЛАННЯ

- 1 Хренова В. В., Криворука Л. В. Трипільська культура: символіка та вплив на сучасне українське мистецтво // Сучасні тенденції підготовки майбутніх учителів трудового навчання та технологій, педагогів професійної освіти і фахівців образотворчого та декоративного мистецтва: теорія, досвід, проблеми: збірник наукових праць. – Вінниця: ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 2024. – Вип. 7. – С. 269–273.
- 2 Криворука Л. В. Змішані текстильні техніки у декоративно прикладному мистецтві // Матеріали наукової студентської конференції секції кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва. (м. Хмельницький, 02 травня 2025 р.). – Хмельницький : ХНУ, 2025. – С. 63-67.
- 3 Майданець-Баргилевич О. Л. Формування і розвиток Київської школи художнього текстилю: традиції та новації. Культура і сучасність: альманах. 2021. 1. – С. 158–165.
- 4 Плазовська Л. В. Декоративне мистецтво в практиці вчителя образотворчих дисциплін: Навч. посіб. – Кондор-Видавництво, 2013. – С 258.
- 5 Вбрання племен Трипільської культури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://spadok.org.ua/trypillya/vbrannya-plemen-trypilskoouikultury> (дата звернення 21.11.2024).
- 6 Техніка української вишивки: мережка, вирізання, гладь, низь. Голка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://golka.com.ua/blog/provyshyvannya-nytkamy/tehniky-ukrayimskoouyshyvyku> (дата звернення 01.03.2025).
- 7 Фелтинг для початківців – техніка валяння з вовни [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://yak.koshachek.com/articles/felting-dlja-pochatkivciv-tehnika-valjannja-z.html> (дата звернення 22.03.2025).

8 Цікаві факти про в'язання [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.fairyhands.com.ua/uk/faktyprovyazannya/> (дата звернення 22.03.2025).

9 Курс: Художнє декорування тканин. Методрекомендації для виконання практичних робіт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://msn.khmnmu.edu.ua/course/view.php?id=9032> (дата звернення 11.02.2025).

10 Гільман Р. А. Художній розпис тканин: навчальний посібник для студентів вузів, які навчаються за спеціальністю «Декоративно-ужиткове мистецтво народні промисли». – Харків, 2012. – С. 20–29.

11 Інструменти, матеріали та пристосування для виконання батику [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vkpm.org.ua/wpcontent/uploads/2020/12/batik.pdf> (дата звернення 10.01.2025).

12 Курс: Художнє декорування тканин. Методрекомендації для виконання практичних робіт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://msn.khmnmu.edu.ua/course/view.php?id=9032> (дата звернення 21.01.2025)

13 Вибійка: текстильне мистецтво, що оживляє традиції або Вибійка: Відродження українського мистецтва друку на тканині [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://histrov.com/moda-uk/vybijka-tekstylne-mystecztvo-shho-ozhyvlyaye-tradycziyi/> (дата звернення 21.01.2025).

14 Все про макраме: історія та основні схеми. ТК-Фурнітура [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.tk-furnitura.com.ua/vse-pro-makrame-istoriya-ta-osnovni> (дата звернення 21.01.2025).

15 Гобелен – історія, технологія виготовлення, застосування в сучасних інтер'єрах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://interiorfabrics.com.ua/page/news/nestareyushii-gobelen.html> (дата звернення 11.11.2024).

16 Тканина гобелен: опис, властивості, переваги і недоліки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kirpi4ik.com.ua/pokroкова-instrukciya-dlya-stvorennya-gobelena-samostijno-dlya-novachkiv/> (дата звернення 11.11.2024).

17 Історія виникнення гобеленів [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kilimi.com.ua/stati/istorija-vozniknovenija-gobelenov> (дата звернення 11.11.2024).

18 Гобелен – що це таке, властивості та історія унікальної тканини, а також виробу з нього [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrnova.com/domivka/gobelen-shcho-tse-take-vlastivosti-.html> (дата звернення 11.11.2024).

19 Історичні трансформації художнього текстилю у ключі сучасного концептуального мистецтва. Журавель-Змєєва Л. С. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: PDF view of the file 7.pdf (дата звернення 21.01.2025).

20 Витканий світ Оксани Риботицької. Наталія Філевич. Збруч [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zbruc.eu/node/108819> (дата звернення 22.09.2024).

21 Нієріка. Хуан Негрін. Науковий центр Віксаріка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://wixarika.org/nierika-juan-negrin> (дата звернення 22.05.2024).

22 Кусько К. Сучасна текстильна аплікація України. Вісник Львівської національної академії мистецтв 2018. Вип. № 36. – С. 124–144.

23 Художній текстиль Наталії Онанко експонують у Чернігівському музеї. Інформ-агенція «Чернігівський монітор» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://monitor.cn.ua/ua/culture/60314> (дата звернення 20.04.2024).

24 Представили нетканий гобелен, вибірку та клеєння льону – Музей України. Журнал [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.museum-ukraine.info/?p=16338> (дата звернення 22.12.2024).

25 Нитки долі та війна: у столичному музеї показують авторські текстильні панно [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://vechirniy.kyiv.ua/news/96976/> (дата звернення 28.10.2024).

26 Китайська Чань Хуа – Мистецтво та емоції плетіння ниток – EastCharms [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://www.eastcharms.com/chan-hua-the-art-and-emotion-of-thread-weaving/> (дата звернення 21.11.2025).

27 Відейко М. Шляхами трипільського світу. - К.:Наш час, 2007. – С. 296. – Серія «Невідома Україна».

28 Трипільські логографічні символи та їхнє тлумачення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://sribnovit.com/kultura/trypilski-lohohrafichni-symvoly-ta-yikhnye-tlumachennya/> (дата звернення 22.08.2024).

29 Давня кераміка України Археологічні джерела та реконструкції. Частина перша/ С. Рижов та ін. м. Київ: Національна Академія Наук. Інститут Археології, 2002. – С. 16–89.

30 Трипільська символіка – у сучасному текстилі луцької художниці. Фото. – Інформаційне агенство Волинські новини [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.volynnews.com/news/culture/trypilska-symvolika-u-suchasnomu-tekstyli-lutskoyi-khudozhnytsi-foto/> (дата звернення 21.12.2024).

31 Писанки Галини Коваленко. Символіка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pysanochka.com/symvolika/> (дата звернення 08.08.2024).

32 Трипільська кераміка – арт-студія «Ліхтарик» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://lihtaryk.com.ua/tripilska-keramika/> (дата звернення 11.01.2025).

33 Пряжа від виробника. Домашній текстиль від виробника [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://yaruslav.ua/ua/yarn/sem> (дата звернення 11.01.2025).

34 Полімерний клей «Дракон»: характеристики, інструкція по застосуванню і відгуки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://poradumo.com.ua/315012-p-564/> (дата звернення 11.01.2025).

35 Петрова Н. М. Створення художнього образу в декоративній композиції та дизайні. Методичні рекомендації по предмету «Декоративна композиція»/Петрова Н. М. Одеса, 2018 – С. 55.

36 Вплив психології на сприйняття та осмислення мистецтва: розкриття внутрішнього світу через образи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://fact-news.com.ua/vpliv-psixologii-na-sprijnyattya-taosmislennyamistetstva-rozkrittavyavnutrishnogovsitucherezobrazi/> (дата звернення 21.12.2024).

37 Лекція 7. Домінанта – композиційний центр. Композиція художніх виробів./Корницька Л. А. – Хмельницький [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///D:/ХНУ/КОМПОЗ.%20худ.%20виробів/Лекція207.pdf> (дата звернення 21.12.2024).

38 Лекція 3. Основні закономірності побудови орнаментальних композицій у в'язаних виробках. Композиція художніх виробів. /Корницька Л. А. – Хмельницький [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <file:///D:/ХНУ/КОМПОЗ.%20худ.%20виробів/Лекція203.pdf> (дата звернення 21.12.2024).

ДОДАТОК А
(обов'язковий)

ЕСКІЗ

Рисунок А – Ескіз

ДОДАТОК Б
(обов'язковий)

СВІТЛИНА ГОТОВОГО ХУДОЖНЬОГО ТВОРУ

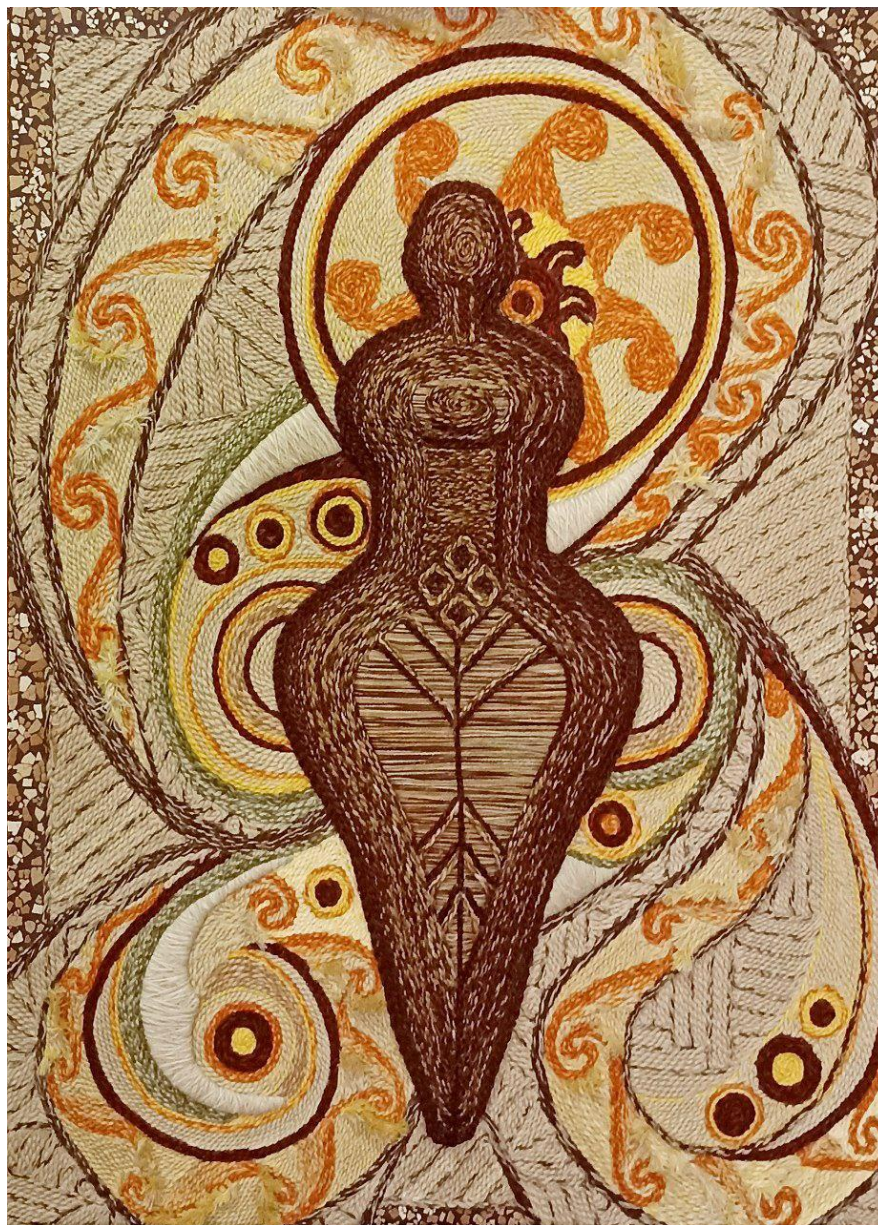

Рисунок Б – Світлина декоративної композиції «Трипільські мотиви» у
змішаній текстильній техніці

ДОДАТОК В
(обов'язковий)

МАКЕТ ПОСТЕРУ

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА БАКАЛАВРСЬКОГО РІВНЯ
«Декоративна композиція «Трипільські мотиви»
у змішаній текстильній техніці»

ДЖЕРЕЛА НАТХНЕННЯ

Трипільська кераміка

О. Шуплик «Трипілья»

О. Пілюгіна «Правда»

Ю. Петренко

Л. Форостецька
«Трипілья»

Трипільська баба, кераміка

О.Шуплик «Рейнкарнація»

Л.Форостецька «Виток»

ПОШУК ТВОРЧОЇ ІДЕЇ

ФОТО ГОТОВОЇ РОБОТИ

ВІЗУАЛІЗАЦІЯ

ЗДОБУВАЧКА:
ст. гр. ДМ-3с-22-1 Лариса КРИВОРУКА
ОПП «Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація»

КЕРІВНИК:
Вікторія ХРЕНОВА
Доцент кафедри технологічної та професійної освіти і декоративного мистецтва,
канд. пед. наук

АНОТАЦІЯ:
Робота виконана з урахуванням художньо-композиційних та матеріалознавчих особливостей виконання текстильних творів у змішаній текстильній техніці. В ідею твору покладено орнаментальні мотиви та форми трипільської кераміки

Рисунок В – Макет постеру